

აჭარაში მევენახეობა-მეღვინეობის და ღვინის ტურიზმის განვითარების მნიშვნელოვანი პოტენციული არსებობს

იამზე ჩხარტიშვილი, სოფიო პაპუნძე, ნინო სეიდიშვილი
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
აგარაული და მემბრანული ტექნოლოგიების ინსტიტუტი
საქართველო, ბათუმი
sofiapapundze@gmail.com

ისტორიულად აჭარა დასავლეთ საქართველოს რეგიონთა შორის ბუნებრივი კლიმატური პირობებით, რელიეფით, ნიადაგის შემადგენლობით, ვაზის ჯიშების მრავალფეროვნებით გამოირჩევა, რაც მნიშვნელოვანი პირობაა მეღვინეობა-მევენახეობის დარგის განვითარებისათვის. აქ ყველაზე გავრცელებული ვაზის ჯიშებია: ცოლიკოური, ჩხავერი, ასევე შეგვხვდება ოჯალეში, ალადასტური. ადრე საბჭოთა პერიოდში ადგილობრივი ღვინის ქარხნისთვის სანედლეულო ბაზას ძირითადად საწური (საწურავი) და ცოლიკოური წარმოადგენდა.

2000 წლიდან აჭარაში დაიწყო ახალი ვენახების და დღემდე შემორჩენილი, აბორიგენული ვაზის ჯიშების მოშენება, რომელთა გავრცელების არეალი მხოლოდ ამ რეგიონისთვისაა დამახასიათებელი. ეს ჯიშები საინტერესოა, როგორც სუფრის ყურძნის, ისე საღვინე ნედლეულის წარმოებისთვის. აჭარაში მევენახეობა-მეღვინეობის დასტურია აქ ამოქმედებული ღვინის ქარხანა, ღვინის სახლები, ღვინის მარნები და სხვა ობიექტები (1).

მეცნიერული კვლევებით დადგენილია, რომ აჭარაში გავრცელებული უნიკალური ვაზის ჯიშების გამოყენებით შესაძლებელია ღვინის სხვადასხვა სახეობების და კვების პროდუქტების დამზადება, რომელთაც გააჩნიათ უნიკალური სამომხმარებლო თვისებები და მიუხედავად მათი შესაძლო წარმოების მოცულობის შეზღუდულობისა დიდია შანსი სხვადასხვა ბაზრებზე დივერსიფიკაციისათვის, როგორც ყურძნის ნედლეულის, ისე ღვინო პროდუქციის მაღალი ფასების გამო. გადამწვეტი მნიშვნელობა ენიჭება თითოეული ჯიშის ნედლეულის შესაბამისი ტექნოლოგიის შემუშავებას, წარმოებაში დანერგვას. დღეისათვის აჭარის ტერიტორიაზე საკანონმდებლო და სამეცნიერო-კვლევით ორგანიზაციებში ასეთი კვლევები ტარდება, შედეგები პოზიტიური და პერსპექტიულია. ამ მიზნის მიღწევას ემსახურებოდა ბათუმისა და ლაზეთის მიტროპოლიტის, მეუფე დიმიტრის იდეა - აჭარაში ოჯახში დამზადებული ღვინის ფესტივალის ჩატარება, რომელმაც მნიშვნელოვნად შეცვალა მევენახეთა და მეღვინეთა დამოკიდებულება დარგის განვითარებისადმი:

- ამაღლდა მეღვინეთა პასუხისმგებლობა ღვინის ნიმუშების წარმოდგენის მოთხოვნებისადმი;
- გამოიკვეთა ოჯახური ტექნოლოგიებით ღვინის დამამზადებელი ძირითადი სუბიექტების ნუსხა, რომლებიც სტაბილურად მონაწილეობენ სხვადასხვა წლებში ჩატარებულ ფესტივალებში. მნიშვნელოვნად გაფართოვდა მათ მიერ წარმოდგენილი ღვინის ნიმუშების ასორტიმენტი და ამაღლდა ხარისხი;
- გაიზარდა იმ ოჯახური და ფერმერული მეურნეობების ხვედრითი წილი, რომლებსაც გააჩნიათ ზვარი და ამზადებენ ღვინოს საკუთარ ზვარში დაკრეფილი ნედლეულიდან, დაიწყო მოძრაობა ყურძნის ჯიშობრივი სიწმინდის დაცვის, ადგილმდებარეობის მაღალი შესაძლებლობების და ხარისხოვანი ნაყოფის მომცემი ჯიშების გაშენების მიმართულებით.
- მნიშვნელოვნად მოწესრიგდა ღვინის დამამზადების ტექნოლოგიები და ამ ტექნოლოგიების განხორციელებისთვის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა: მარანი, ტექნიკური მოწყობილობები, მეღვინეობაში ნებადართული და რეკომენდირებული საშუალებები, ტარა-ჭურჭელი, შენახვის პირობები და ა. შ.

- იმ მეღვინე სუბიექტებმა, რომლებსაც არ გააჩნდათ საკუთარი ვენახის ნარგავები, ფესტივალებზე მიღებული რეკომენდაციებისა და წინადადებების საფუძველზე გააუმჯობესეს ღვინის დაყენების პროცესის სრული ციკლი (საჭირო ნედლეულის შერჩევა-შეძენა, ნედლეულის გადამუშავების რეგლამენტის დაცვა. მზა პროდუქციის ხარისხის ჩამოყალიბების პროცესის მართვა).

- აჭარის რეგიონში მევენახე-მეღვინე სუბიექტების რიცხვის ზრდა, ახალი ნარგავების გაშენებისადმი ინტერესის გაფართოება, ახალი ზვრების მოწვობა, ზრუნვა ადგილწარმოშობისა და სახელობითი ღვინოების წარმოების ორგანიზაციისათვის.

- აჭარაში მევენახეობის დარაიონების პრობლემებისადმი ახლებური ხედვის ჩამოყალიბება. ადგილობრივი აბორიგენული ჯიშების აღორძინებისადმი ზრუნვის ზრდა, ინტროდუცირებული ჯიშებისადმი ყურადღების გამახვილება.

-მევენახეობა-მეღვინეობაში მეცნიერული პოტენციალის გამოყენების გაფართოება, თანდათანობით ინერგება ახალი გაუმჯობესებული ტექნოლოგიები, ყურძნის კრეფის, ტრანსპორტირების, პირველადი დამუშავების, დუღილის და პროდუქციის შენახვის რეჟიმები.

- ეუფლებიან და იცავენ მევენახეობა-მეღვინეობის სფეროში ქვეყანაში მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნებს.

- ღვინის ტურიზმის განვითარებაში პირველი ნაბიჯების გადადგმა. ღვინის ტურების ჩატარებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის შექმნის ხელშეწყობა (2).

ღვინის ტურიზმის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ მომხმარებელმა დააგემოვნოს ღვინო მხოლოდ მისი წარმოების ადგილას, რომ სასმელის გემო და ბუკეტი მყარად ასახოს მის მესხიერებაში და იგრძნოს თავი ღვინის მწარმოებელი ქვეყნის მცხოვრებლად, შეიცნოს ქვეყანა და მისი კულტურა, პირადად გაიცნოს მევენახეები და მეღვინეები. ევროპა ბრწყინვალე მაგალითს იძლევა ტრანსნაციონალური ღვინის ტურიზმის განვითარებისათვის.

კონკურენციული უპირატესობა ქართული ღვინის ტურიზმისა მდგომარეობს ღვინოების უნიკალურ სახეობებში, რომლებიც არაა ცნობილი უცხოელებისთვის.

აჭარა მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარების თვალსაზრისით საქართველოს ტრადიციულ რეგიონებთან შედარებით ღვინის ტურიზმის მიმართულებით მოკრძალებულ პოტენციალს ფლობს. მიუხედავად ამისა ბოლო წლებში ამ დარგის განვითარებისადმი მოსახლეობის დიდმა ინტერესმა, მეცნიერ-მკვლევართა მუშაობამ ეს მიმართულება აღმაავალ გზაზე დააყენა. აჭარა არის ის რეგიონი, სადაც დღემდე შემორჩენილია მრავალი აბორიგენული ვაზის ჯიში, რომელთა გავრცელების არეალი მხოლოდ აქ და მიმდებარე ტერიტორიებზეა. აჭარაში ღვინის ტურიზმის განვითარებისათვის შესანიშნავი შესაძლებლობაა ვაზის, მაღლარი ვენახის სახით გაშენება, რომელიც მსოფლიოში ასეთ მასიურ ხასიათს არ ატარებს ან საერთოდ არ გამოიყენება. აჭარაში ღვინის ტურიზმი რეგიონის ეკონომიკური განვითარების სტიმული გახდება.

ქვეყნის დამოუკიდებლობამ ძირეულად შეცვალა ეროვნული ეკონომიკის სტრატეგია, დღის წესრიგში დადგა დარგობრივი ინფრასტრუქტურის ოპტიმალური ვარიანტის ჩამოყალიბების აუცილებლობა, საერთაშორისო შრომის დანაწილების პროცესში და საბაზრო სავაჭრო სისტემაში ჩართულობამ განაპირობა მეღვინეობა-მევენახეობის დარგის განვითარების პრიორიტეტულობა და ასეთმა ცდამ შედეგი გამოიღო. მოხდა ღვინოპროდუქციის მოხმარების გეოგრაფიის გაფართოება, იმავდროულად თანდათან ხდება ტურიზმისა და მევენახეობა-მეღვინეობის დარგის ინტენსიური პროცესების გააქტიურება (3).

შედეგები უკვე პოზიტიურია და მომავალი კიდევ უფრო შთამბეჭდავი გახდება, ევროპის ქვეყნები ამ საქმეში დახმარებას გაავიწვევენ.

ლიტერატურა

1. ნ. ჩხარტიშვილი - "სიახლეები ვაზის ნამყენი ნერგის წარმოების საქმეში". 1984.
2. ოჯახში დამზადებული ღვინის ფესტივალის მასალები. ბათუმის და ლაზეთის ეპარქია. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურისა და

სპორტის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით გამოცემული. 2008-2015 წლები.
ს.ს. გამომცემლობა “აჭარა”. ბათუმი.
3.დვინის ტური აჭარაში. gobatumi.com

FOR DEVELOPMENT OF ADJARA VITICULTURE-WINEMAKING AND WINE TOURISM

I.Chkhartishvili, S.Papunidze, N.Seidishvili
Batumi Shota Rustaveli State University
Institute of Agrarian and Membrane Technologies

Summary

Adjara is one of the oldest places of viticulture and winemaking from western regions of Georgia and has a worthy place in establishing ancient traditions of vineyard cultivation. The contribution of this region is important in creation of the richest genealogy of the vine.

More than 40 cultural grape varieties are created and approved in natural conditions of Adjara. The most common vine types are: Chkhaveri, Tsoikouri, Ojaleshi, Aladasturi. Satsuri (Saturavi) was widely spread in the past, which was distributed to farmers in wine factories and was one of their source of income.

In recent years, the new vineyards and the existing aboriginal vine varieties have been started, whose area of spread is characteristic only for that region. These varieties are interesting for the production of table grapes and wine as well.

The result of viticulture and winemaking development and conducted wine festivals are wine factory, wine house, cellars and also activation of family, farmers and cooperative entrepreneurs.

The excellent sight for development of wine tourism in Adjara is historically high-grown vineyards. This tradition is rare in the world or not used at all.

For Adjara as for the tourist region, it is important to development of various types of wine production technologies from local grape varieties.